Број 7. У Новом Саду, у четвртак 10. јануара 1908. Година XLIII.

„Застава“ излази сваки дан двапута, а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. а на три месеца 8 круна.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

(Јутарњи лист.)

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Чавића Администрација „Заставе“ налази се укући где је Милетићева штампарија у главној ул, бр. 22

Поједини јутарњи јутарњи стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Нови покори у архидијецези.

Јављају нам из Карловаца, да су сазване две конзисторије. Једну је сазвао архимандрит беочински, као привремено изабрани потпредседник новоизабране конзисторије. Другу је сазвао архимандрит крушедолски, као тобожњи потпредседник г. 1906. изабране, а сада већ бивше конзисторије, која се до сад никад није ни састала.

Дакле годину дана изједне, сада две конзисторије уједаред. До сада безвлашће, сада двовлашће.

Г. крушедолски архимандрит неће бити да је баш много мислио о свом поступку, још мање о последицама, од каквих све може бити његова пркос-конзисторија.

Та он није начисто ни са својим тобожњим потпредседништвом. Он има „у џепу“ декрет потпредседнички, али његово именовање за потпредседника није у конзисторији проглашено. Уз то ваља имати у рачуну и то, да потпредседник конзисторије не може бити онај, који није члан њеним. Потпредседник једног тела може бити само члан тога тела. То је принцип сваког репрезентативног система; то је становиште и автономије и дух епархијског уређења.

Дакле, г. крушедолски архимандрит је у сваком случају насилно присвојио власт потпредседничку на основу декрета, који није правоваљан, јер није саопштен конзисторији, а да је саопштен, био би оспорен, зацело и поништен.

Крушедолски г. Анатолије тера пркос, гради раскол, нове компликације, нов покор. Он изазива и потпирује ватру, чији би пламен могао захватити много даље од његовог манторосa. Он презире сабор, саборски одбор, епархијску скупштину, новоизабране епархијске власти.

Лепо. Али нека буде спреман и да одговара за ово своје пустоловство.

Изгледа, да су га натоцијали савезници, браћа самосталци и либерали. Они су прави виновници крушедолског злодејства. Заман ће то порицати. А српски народ ће то запамтити и у своје време наградити тај дивљи брак самосталаца и либерала са неким обесним архимандритима из којег се брака рађају оваква копилад, као што је сазив пркос-конзисторије, као што је издајничко дрско изазивање двовлашћа, раскола у архидијецези.

Пленарна седница новоизабране конзисторије састаће се без обзира на пркос конзисторију; јер ова је данас законита власт — законита конзисторија.

Српски народ ће чекати, да види који су то Срби пријатељи и браничи автономије и који су то свештеници његови, који ће образ под ноге и душу на оган, па се одазвати „фином“ позиву у пркос конзисторију. Па кад им народ по заслузи одмазди нека бежи онда на утеху под „фина“ манторос крушедолског Дон Кихота.

Још нам јављају, да је крушедолски Анатолије наговарао и Лаву Обреновића, да сазове бивши АДМИН. одбор, као пркос новоизабраном.

Автономна савест г. Обреновића се досад није одазвала том часном позиву. —

Самосталска дечурлијска политика.

Бадајеви кортеши, искупљени око „Србобрана“, обукли се већ у белу пену деруће се против радикала. Неуморни су они у измишљању, извртању, подметању и лажи. Али по последњим бројевима „Србобрана“ види се, да су већ и излапили. Бадајевци би хтели да задобију Срем, па мисле, да ће успети, ако подмећу „Застави“, да је у служби бана Рауха. Какав је ко, онако и мисли, вели изрека. Тако и Бадајевци. Они вазда стоје у нечијој служби. Још и сада жеље за својим госом, патријархом Георгијем, коме су кулучили. Али теше се, да ће коалиционашки Хрвати доћи до власти, па зато сада њима ропски служе. Свима ће они служити, само не своме народу, па с тога мисле, да и други морају као они.

„Србобран“ је узео неколико реченица из нашег чланка о прогласу бана Рауха, да би доказао своју тврдњу. Ми смо рекли, да у програму бана Рауха има ствари, које се могу допасти. Зар то није истина? Зар опште бирачко право није лепа и по народ корисна ствар? Има тамо и других лепих ствари. Ми не можемо и нећемо никад казати, да је ружно оно, што је у истини добро и лепо. Дечурлија око „Србобрана“ заукала се у грдњама, па би и опште бирачко право да одбаце! Крупним словима одштампао је „Србобран“ наше речи, да ће наша странка према с в о м (а не о туђем) програму помагати све, што је добро, а бориће се, да њена напреднија начела дођу на површину. Чега има ту зазорног? Или зар дечурлија Прибићевићева кова хоће да обарају оно, што је добро? Могуће је, да би они то урадили, јер од луда попа луда и молитва. Самосталска политичка деца су и у нашем последњем народном сабору само инат терали. Да је било по њима, сабор би се разишао а не би ништа урадио. Кад они нису већина, нека пропадне све. Али инат је зао занат, — вели наша народна пословица По блесастом мишљењу те дечурлије странка не треба да се бори да њена начела победе. Но они су се тиме показали у правој боји. Та они то и раде. Обесили су начела о клин и гледају само своје личне интересе. У томе и јесте разлика између нас и њих, што се ми боримо за своја начела, а они за себе и своју корист.

Још је овој дечурлији тешко пала наша тврдња, да је Раух дошао за бана законитим путем и де ћемо се ми борити да се данашње тешке прилике реше уставном борбом а не демонстрацијама. Очекивали смо да ће „Србобран“ оборати сву нашу тврдњу, али он о томе мудро ћути. Бана Рауха поставио је краљ на предлог угарског министра-председника, јер тако прописује закон. Кад Прибићевић изради закон, по ком ће се бан именовати на предлог уредништва „Србобрана“ или Франа Супила, онда ће бити безаконје, јако буде министар-председник предлагао краљу бана. Нека дечурлија око „Србобрана докажу, ко би имао предлагати бана по садашњем закону, ако не министар-председник! Српски народ је научио, да се бори са законом у руци. Наш народ има смисла за уставну борбу, као што је имао смисла и за борбу са оружјем у руци, кад је било томе време. Јуначком народу као што је српски, то и доликује а борба са мућковима и трумбетама, кукурекање и лавеж борба уз певање песама „O du lieber Augustin“ не одговара његовој озбиљности и достојанству. То је кукавички изум ко јим се служе пајаци и самосталска дечурлија, о чему се уверио српски народ на последњем народно-црквеном сабору. Од таке борбе нема народ никакве користи. Тешко самосталној странци под таквим вођством. Лепо рече српски народ: тешко ногама под лудом главом!

Коалиционаши и бан Раух.

„Slobodna Riječ“, орган социјалистичке странке у Загребу, пише о држању хрватско српске коалиције према бану Рауху, те осуђује њихово понашање. „Obzor“ се извињава, да демонстрације против бана Рауха нису по вољи политичких вођа. Да је било по њима, не би било ни живе душе на железничкој станици. „Slobodna Riječ“ пита коалицију, шта је са бојкотом против Рауха? Ракоцаја су бојкотирали сви, јер је дошао да проводи Векерлову политику признавајући железничарску прагматику, а Рауха као да не осуђују., већ им је дах заостао, а душа им се стекла у подгрлац! Рауха неће бојкотирати. А што је најлепше, сами коалиционашки прваци иду на свечане поклоне Векерлову намеснику Рауху. Тако је Кукуљевић, правашки кандидат у Иванцу, писмено поздравио и честитао Рауху, а правашки вођа Бауер и напредњак Шурмин сдоше изравно се поклонити бану у свечаној депутацији као свеучилишни професори. Социјалистички лист на свршетку исмејава коалиционашке вође па им вели: како ла сте били куражни против Ракоцаја, а како сте кротки према Рауху, који долази са „железничком руком“.

Ова је белешка неугодно дирнула коалиционаше. Божидар Кукуљевић изјављује у „Hrvatskoj“, да није био код бана Рауха (то није ни тврдила „Slobodna Riječ“), али признаје, да је Рауху као стари пријатељ и рођак у име своје и своје породице, честитао са жељом да, успешно штити законе и стара хрватска права. Кукуљевић мисли, да се овом патриотском жељом није огрешио о начела хрватске странке права. Али како стојимо са тврдњом, да је Раух мађарски измећар! Може ли се честитати једном измећару — шта се од њега може очекивати?!

Тако ето изгледају ови чистунци на делу. Грде све и сваког, ко се усуди разговарати са Раухом, па и оне, који се не намећу као они, него су позвати. А они му се подвлаче под скут и честитају. Њихови прваци иду му на поклоњење и обећавају, да ће умарати свеучилишне ђаке, а Срби треба Рауху да копају очи и да за њих извлаче кестење из ватре. Чујемо, да ће Прибићевић и Будисављевић, као одлични хрватски отаџбеници, предложити, да се Кукуљевић, Бауер, Шурмин и њима слични избаце из коалиције.

Како мисле самосталци једно другом.

Како су самосталци једно другом верни, једно према другом искрени и шта раде једно другом за леђи, ево јасна доказа.

Професор Бранко Живковић из Бакра пише своме рођаку Живану Жупунском писмо оваког садржаја:

Драги Живане! Последњи пут кад сам био на самосталном збору у Мартинци, ког смо одржали код г. Стефановића опрости, нисам могао да те посетим јер сам имао пуне руке посла. Сад долазе њихови родбински односи. Затим наставља: Тада сам сазнао да ће се кандидовати и да ће самостална странка свом снагом радити за Чучковића обр инжењера из Митровице.

Но моје је мишлење да то није сретна кандидација. Чучковић је из горњих предела, њега нико не познаје, за њега се неће Сремци одушевити. Ја држим да би ја био погоднија особа. Ја сам дете из Срема а вас има у Мартинцима много, кандидујте мене и за мене ради код наших свију рођака а они опет код својих браћа и пријатеља из околиде, тако би ми могао осигурати тамошњи избор ја држим да сам погоднија особа за ту позицију од Чучковића и да би боље могао послужити садањем самосталном програму.

Међу тим драги Живане ово писмо чувај у тајности и ником га не показуј.

Тако г. Живковић и не знајући да је његов брат, Живан Жупунски од давнина радикал.

Наш Живан без предомишљања и без икаквог саветовања са нама својим једномишљеницима седе и овако одговори своме брату професору:

Драги брате мој Бранко!

На твоје цењено писмо, од 13. овог месеца ти одговарам, да ми је чудо да мало ниси дошао к мени, онога дана када си био на самосталном збору у Мартинци. Ту си могао одмах видети, како Мартинци стоје, на томе збору, ту није било готово рећи из нашег села никога, јер Мартинце село и њена околица то је чист овејан радикал. А што се чудиш да ја нисам био, на том збору и да је то тако удешено, није — није хтео нико да дође, ишли су од куће до куће па звали на самостални збор али овде тих људи — самосталаца нема, осим онога бирташа и његова шогора. Што наводиш за Чучковића из Митровице. то се овде врло мало чује, и што се чује не вреди ништа. Овде он не ће добити гласа на избору а ти наводиш, да ја за тебе радим. То не може ништа бити. Прво, ти ниси овде у близини, друго, нико те не познаје, треће ниси се нашао у ној странци која би те могла бирати овде, четврто, ми имамо нашег кандидата и за тога ћемо сви једнодушно радити, да га изаберемо. Мени је жао да ти ово пишем, Ал, то је тако. Ти се окани Мартинаца јер овде су радикали, који не трпе сомосталце и њену странку никако. Сада те поздрављам као брат 11. I. 1908.

Живан Жупунски

Пруга Тител—Вел Вечкерек

Министар трговине дао је дозволу будимпештанској фирми Гфререра, Шоха и Гросмана ради градње пруге тителско-великобечкеречке, и то од перлеске станице преко Ченте, Баранде и Опова па до Дебељаче (Торонталвашархеља) од пруге Велики Бечкерек—Панчево.

Исељавање и досељавање у Италији

У Италији је исељавање и досељавање за последње две године текло овако. 1906. год. иселило се 440.338, а године 1907. 397.704, дакле за 42.634 мање него претходне године. 1906. доселило се из Америке 149.356, а године 1907. 222.319. По томе се види, да је 1906. године број исељеника за читавих 290.982 премашао број досељеника, док је тај број у години 1907. смањен на 175.385. Према томе, кад узмемо на око заједно и исељавање и досељавање, смањио се број трајно исељених од 1906. до 1907. године за 115.597 душа.

Судар возова у Италији.

Из Милана јављају: Експресни воз, што је возио за Рим, сретне се на аквабелском мосту са једним особним возом. Чудним случајем није нико од путника платио главом, само је неколико њих рањено. Али тај сукоб био је узрок новом једном. Због судара искочи експресни воз из својих шина и ускочи у друге до њих. Тим шинама опет јурио је други један воз, и то већом брзином, но што је у пропису допуштено. Како је била магла, није се могло видети, те се догоди и други сукоб, у ком су девет људи остали мртви на месту. Теже и лакше рањених било је до двадесетпеторо.

Штићеник ц ра Вилхелма.

Из Берлина јављају: Син једне сироте удовице из Ремшајда, дечко од тринаест година, упути писмо цару Вилхелму и замоли га, да му поклони једну виолину. Матер његову позову ових дана у ратхаус (општински дом) и саопште јој, да је цар Вилхелм послао њеном сину једну виолину и да ће јој син о царевом трошку учити свирање.

Напад на министре.

Из Лондона јављају: Енглески парламенат ће се састати 29. овог месеца по н. Ради тога хтели су се министри састати у згради министарства спољашњих послова, да учине потребне припреме. Ту прилику употребише поборнице женског бирачког права те учинише формалан јуриш на зграду. Заузеше све улазе, тако да министри нису могли унутра. Полиција их хтеде отерати, али се ове стадоше хватати за ланце од ограде испред зграде. Полиција је морала сваку посепце откидати и терати на поље. Полицајци су тако обазриво поступали, да је предводница рекла, да су се „красно“ понашали. Да би ипак мало застрашили ове безопасне рушиоце мира, осуђене су две женскиње на по три недеље затвора.

Нов начин п здрављања.

Обичај је, да мушки своје познанике поздрављају скидајући шешир с главе. По себи се разуме, да је то скидање шешира зими и доста опасно за здравље. Поред тога постоји већ у војсци један ми го згоднији начин поздрављања: салутирање. У Бечу се ове зиме образовало друштво, које иде за тим, да се уведе и код цивила просто салутирање.

Време.

Према телеграфском извештају од 21. јануара може се очекивати хладније и суво време.

ЛИСТАК.

Модерно робље

Роман

из живота босанских Срба.

Написао

Бошко Петровић.

(Наставак.) (62)

15.

Над Сарајевом је блистало отворено ведро плаво небо. Свјеж ваздух је с брда и планина и сами град Требевић је сијао у свима могућим бојама од бљеска сунчаних зрака са модро зеленог дрвећа на њему. Био је увијен у провидно плав вео од ваздуха, који је према врху бивао све гушћи и тавнији. Читав овај див кроз овај плави вео изгледаше као да се отегао у недогледне даљине, као да је сваки врх од другог по неколико хиљада метара удаљен, а послиједњи врх, као да се изгубио тамо у највећој висини у неким неизмјерним даљинама.

Улице су биле пуне свијета, све је изишло да се диви љепотама неба сунца и бријегова.

Драгица је била ишла у разне посјете и када се већ кући враћала опази да неко иде за њом и да нешто говори за њом. Обрати пажњу да чује но није се осврћала. Бијаху страни непознати гласови. Разазна рђав српски изговор и у тај мах звецкање сабља о камен. И не осврћући се убрза кораке, но и они се кораци за њом убрзаше Очигледно ишли су за њом у потеру. Није смјела да се окрене да види које, већ онако заплашена дође до излога једнога дућана и ту стане. У стаклету види слике два официра, који прођоше мимо ње, очито нешто њој говорећи. Када се послије дугог стајања даље кренула, види два официра гдје стоје на ћошку, куд ће оно морати проћи. Бијаше сва уздрхтала, окрене се и пође натраг. Официри остадоше на углу, учинише неколико примедаба о слабом друштвеном образовању српских дјевојака и одоше даље.

Није била одмакла неколико корака опази Боривоја. Ово сретање им није било као досадања срећетања. Он јој се поклони доста збуњено, она се пак бијаше обрадовала када га је видјела. Он је већ дуго ишао за њом и видјео она два официра гдје такођер иду за њом.

— Хоћете ли ми дозволити да вас проведем?

Драгица разумједе све и зачуди се овоме свему. Он је пак видео да је и она сада на чисто, да ј он све видео. На његову лицу се показаше знаци силног негодовања на овај догађај, и када она то опази, насмија се полукокетно да га разгали.

— Хајте ме пратите – рече, што иначе никада не би учинила, да то једном мушкарцу каже Боривојево се лице разгали.

— Она двојица су ишли за вама — рече он блажим гласом

Она се опет насмија и једва изговори.

Мислим, али их нијесам видјела

Ућуташе и пођоше. Боривој отпрати Драгицу управо кући и преда је баби.

Драгица одложи шешир и горњу хаљину и са необично зажареним лицем, весе о свијетлим очима уђе у собу, гдје је баба сједела с Боривојем.

— Шта ћемо да радимо с њоме? Упита баби гледајући на Боривоја а показујући на Драгицу.

— Како, баба? не разумијем шта мислите — одврати Боривој. Драгица погледа на бабу озбиљно и чекаше шта ће сада бити, што бабу често збуни и она ућута. Драгица се промјени и опет постане озбиљна и стидљива.

— Но ево ти госта, што га не забављаш сад? — почне баба.

(Наставиће се).

Брзојави „Застави“,

Стигли 5 јануара.

Горњи дом.

Будимпешта Угарски горњи дом усвојио је предлог о поравнању.

Догађаји у Берлину.

Берлин. Народни збор, који је сазват био у корист изборног права, полиција је растерала и том приликом више људи ис касапила.

Главни уредник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Константин Брадваровић

Кућа за издавање.

У Бачањијевој улици бр. 15. у кући има две собе и две кујне или три собе и једна кујна за издавање. Упитати власника

ТОШУ АЛАБУРИЋА

ћурчанска улица број 12.

21 2—2 Нови Сад.

Трговина.

БУДИМПЕШТА, 21. јануара. 1908. год. (Брзојавни извештај).

Готова роба.

Раж прве каквоће 22 кр. 10 п. до 22 кр. 30 п.

Раж средње каквоће 21 кр. 80 п. до 22 кр. 20 п.

Зечам за храну 15 кр. 30 пот. до 15 кр. 70 пот.

Зечам за кување пива — кр. — п. до — кр. — п.

Зоб прве каквоће 16 кр. 40 п. до 16 кр. 80 п.

Зоб средње каквоће 16 кр. — п. до 16 кр. 30 п.

Кукуруз домаћи 13 кр. 70 пот. до 13 кр. 90 п.

Термини.

Жито за април 1908. 25 кр. 74 п до 25 кр. 76 п.

Жито за октобар 21 кр. 30 п. до 21 кр. 32 п.

Раж за април 1908. 22 кр. 60 п. до 22 кр 62 п.

Кукуруз за мај 1908. 14 кр. 02 пот. до 14 кр. 04 п.

Све од 100 кила.

Јавна захвалност.

Потписани овим изричемо јавну захвалност господ Кости Рајковићу, управитељу „задруге за узајамно осигурање мираза у Митровици“ на његову замисао, којом је основао задругу за осигурање мираза; јер смо за годину дана постигли мираз, који нам је он потпуно исплатио.

Препоручујемо уједно ову задругу свима, који желе себи или својој деци осигурати мираз за кратко време.

Ова задруга шаље проспекте својих правила на захтјев сваком.

Херман Краув из Бошњака, Јован Велисављевић и Марија Тимић, супрузи из Новог Сада, Верона рођ. Визмег удата Ћурчић из Шајкаш-Сентивана, Душан Пралица и Љубица Лочки, супрузи из Шајкаш Сентивана, Јаша Кекић из Мохова.

87 1—1

ИЗДАЈЕ СЕ

ПЕКАРА

са добрим прометом на више година. Рефлектанти нека се обрате на потписаног.

Сава Жилић

I. 23 1—3 из Мартинаца (Срем).

Потребујем

2 папучарска добра ПОМОЋНИКА.

Ступити м гу одмах. Добро ће бити наплаћени.

Славко Шокловачки

34 1 1 у Мокрину.

Потребујем

једног

папучарског помоћника

Место стално. Обратити се

Живку Ђурђевићу

I. 25 1—3 Пејићева ул. бд7..

Ко жели јефтин новац

на КУЋЕ И ЗЕМЉУ и на II. и III. место добити или већ имајуће зајмове са јефтинијим променути, може то са малом трошком у најкраће време пробавити, ако се обрати на

Адолфа Фишер

банкарска и мењачка радња

НОВИ САД, господска улица бр. 15.

Посредници добијају провизију.

92 47—50

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.